

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально–науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

06-01-317М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять і самостійного вивчення
навчальної дисципліни

«Обґрунтування та реалізація проектів»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за
освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-
економічною безпекою» спеціальності 073 «Менеджмент»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2 від 21.09.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до практичних занять і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Обґрунтування та реалізація проектів» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою» спеціальності 073 «Менеджмент» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Ковшун Н. Е., Дума В. Л. – Рівне : НУВГП, 2023. – 37 с.

Укладачі: Ковшун Н. Е., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів та економічної безпеки; Дума В. Л., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки

Керівник (гарант) ОП: Ляхович Ольга Олександрівна. к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки

© Н. Е. Ковшун, В. Л. Дума, 2023

© Національний університет
водного господарства та
природокористування, 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
Практичне заняття № 1. Тема: Поняття проекту та проектного аналізу	5
Практичне заняття № 2. Тема: Основи фінансової математики	9
Практичне заняття № 3. Тема: Обґрунтування доцільності проекту та оцінка його ефективності.	11
Практичне заняття № 4. Тема: Оцінка вартості інвестиційного проекту	13
Практичне заняття № 5. Тема: Оцінка ризиків в проектному аналізі	23
Практичне заняття № 6. Тема: Система управління проектами	26
Практичне заняття № 7. Тема: Управління часом у проекті .	30
Завдання для самостійної роботи	34
Рекомендована література	37

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Обґрунтування та реалізація проектів» орієнтована на формування у студентів сучасного наукового світогляду і системи глибоких спеціальних знань щодо аналізу та реалізації проектів.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння досвіду світової практики підготовки проектних рішень, формування системного бачення сутності, методології та аспектів проектного аналізу.

Цілі вивчення дисципліни: комплексне навчання методів аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища проекту; розрахунку грошових потоків, що створюються проектом; розробки техніко-економічного обґрунтування проектів; оцінювання ефективності та ризикованості здійснення проектів; розробки заходів щодо зниження ризиків проекту; формування комплексу заходів щодо успішної реалізації проектів.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на отримання студентами наступних програмних результатів:

- критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
- проектувати ефективні системи управління організаціями.
- обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.
- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.
- організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.
- застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.
- відшукувати, обробляти систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств, установ та організацій.
- застосовувати поглиблені знання у сфері оцінки зовнішніх та внутрішніх загроз, ризиків, небезпек при проектуванні комплексних систем безпеки.

- вмiти застосовувати системно-синергетичний пiдхiд забезпечення фiнансово-економiчної безпеки на мiкро- та макрорiвнi.

Метою проведення практичних занять є закрiплення теоретичних знань iз дисциплiни та набуття практичних навикiв. Матерiали представленi в розрiзi основних тем та включають в себе програмнi запитання, питання для обговорення та практичнi завдання.

Програмнi запитання спираються на матерiал, що висвітлювався на лекцiйних заняттях та широко представлений в навчальнiй лiтературi. Питання для обговорення потребують критичного осмислення матерiалу та вивчення додаткової лiтератури. Практична частина включає завдання, що забезпечують закрiплення вивченого матерiалу,

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

Тема: Поняття проекту та проектного аналізу

Мета: розглянути сутнiсть поняття проекту та класифiкацiю проектiв, ознайомитися з поняттям життєвого циклу проекту, його основними фазами та стадiями.

Програмнi запитання:

1. Поняття й класифiкацiя проектiв.
2. Зовнiшнє та внутрiшнє середовище проекту.
3. Життєвий цикл проекту.
4. Фази, стадiї та етапи проектного циклу.

Питання для обговорення:

1. Що таке проект? Чим проект вiдрiзняється вiд iнших видiв робiт, що виконуються в органiзацiї?
2. Роль та особливостi широкомасштабних проектiв радикально нових технологiй.
3. Вплив зовнiшнього середовища на проект.
4. Фактори внутрiшнього середовища проекту.
5. Чи iснують особливостi життєвого циклу загально-нацiональних, рiгiональних i локальних проектiв?
6. Якi види i типи аналізу застосовуються на рiзних фазах, стадiях i етапах iнвестицiйного проекту?

Практичні завдання:

1. Оберіть правильну відповідь на тестові питання.

А. Проект – це:

- а) комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення висунутої мети в умовах обмежених фінансових, часових та інших ресурсів;
- б) план довгострокових фінансових вкладів;
- в) бажаний результат діяльності, який намагаються досягти за певний проміжок часу при заданих умовах реалізації проекту;
- г) комплекс заходів, спрямованих на досягнення соціально-економічних результатів.

Б. Проміжок часу між моментом появи ідеї проекту та моментом його ліквідації – це:

- а) період експлуатації;
- б) інноваційна діяльність;
- в) життєвий цикл проекту;
- г) ідентифікація проекту.

В. Виокремлюють такі фази проекту:

- а) концептуальна, контрактна і фаза реалізації;
- б) передінвестиційна, інвестиційна та експлуатаційна;
- в) попереднє обґрунтування, висновок з проекту;
- г) технічна, економічна, екологічна і фінансова.

Г. До факторів зовнішнього середовища відносять:

- а) культурні, правові, стратегічні, залежні, незалежні;
- б) організаційні, політичні, суспільні;
- в) суспільні, економічні, культурні, політичні;
- г) природні, сприятливі, постійні, динамічні.

Д. До внутрішніх чинників проекту відносять:

- а) кліматичні умови;
- б) стиль керівництва проектом;
- в) рівень оподаткування;
- г) строк окупності проекту.

Е. Проект має такі обмеження:

- а) ресурси, час, якість;
- б) вчасність, доцільність, час, якість;
- в) ергономічність, ресурси, якість;
- г) ресурси, витрати, запаси.

2. Встановити відповідність між окремими прикладами проектів та їх видами.

Види проектів	Приклади проектів
1. Промислові 2. Дослідження та розвитку 3. Організаційні 4. Економічні 5. Соціальні	а) проведення соціологічного опитування населення країни; б) впровадження автоматизованої системи опрацювання інформації в організації; в) організація науково-дослідної конференції з питань соціального захисту безробітних; г) подолання наслідків повені; д) будівництво торгово-виставкового комплексу е) реформування системи митних платежів ж) створення спільного підприємства по виробництву з) реформування системи охорони здоров'я

3. Встановити, до якої групи факторів відносяться наведені в таблиці зовнішні чинники впливу на проект.

Оточення проекту (група факторів)	Чинники, що впливають на розробку і реалізацію проекту
1. Політичне 2. Економічне 3. Суспільне 4. Правове 5. Науково-технічне 6. Культурне 7. Природне	а) свобода слова б) наявність корисних копалин в) міжнаціональні взаємини г) структура внутрішнього валового продукту д) розвиненість банківської системи е) міждержавні стосунки ж) національні традиції з) рівень розвитку комунікацій и) право власності к) надання пільг безробітним л) розвиненість системи охорони здоров'я м) вимоги до захисту навколишнього середовища н) рівень промислових технологій

4. Опис проблеми. Центральна частина міста Дніпро має велике завантаження маршрутним та міським автомобільним транспортом, протягом дня виникає багато заторів і аварійних ситуацій на дорогах.

Характеристика ситуації:

- Центральна частина міста дуже перевантажена автотранспортом.

- Проїжджа частина вулиць Січових Стрільців, Михайла Грушевського, Короленка, В'ячеслава Липінського, Воскресенська, Чернишевського, Старокозацька та проспекту Дмитра Яворницького вже проходила модернізацію й розширювати її далі немає можливості.

- В той же час у центрі міста розташована велика кількість престижних магазинів, офісів, банків, державних установ та інше. Їх працівники та відвідувачі паркують свої авто в усіх можливих місцях, інколи порушуючи правила дорожнього руху та заважаючи проїжджати іншим. Крім того, у центрі міста пересікаються найпотужніші транспортні потоки міста. Велика кількість машин, що рухаються впродовж берегу Дніпра по вул. Набережній Воскресенській, проспекту Дмитра Яворницького, вул. Старокозацькій, Чернишевського перетинається із не менш потужним потоком машин, що в'їжджають або виїжджають на Новий міст через річку Дніпро.

Запропонуйте проекти, які можуть розв'язати проблему. Визначте мету, завдання та очікувані результати проектів.

5. Визначити послідовність проведення робіт з екологічного аналізу проекту:

- а) деталізований аналіз умов існуючого навколишнього середовища проекту;
- б) розробка альтернативних варіантів проекту або розробка заходів щодо зменшення негативного впливу на навколишнє середовище;
- в) визначення категорії проекту з точки зору впливу на навколишнє середовище;
- г) проведення фінансової та економічної оцінки вигод та витрат, що виникають стосовно навколишнього середовища;

д) вивчення нормативної бази, що регламентує використання національних ресурсів та ступінь можливого забруднення довкілля.

6. Визначити послідовність проведення робіт в процесі розробки та реалізації інвестиційного проекту, використавши наведений нижче перелік робіт:

1. Підбір та навчання персоналу
2. Ремонт під'їзних шляхів та інфраструктури
3. Будівельно-монтажні роботи
4. Реалізація маркетингового плану та рекламної кампанії
5. Підготовка та підписання установчих документів
6. Підписання договорів із сторонніми організаціями
7. Закупівля і монтаж меблів і обладнання
8. Виготовлення проектно-кошторисної документації
9. Пошук інвесторів
10. Роботи із ландшафтного дизайну
11. Відведення земельної ділянки
12. Підготовка бізнес-плану інвестиційного проекту
13. Введення об'єкта в експлуатацію
14. Закупівля сировини і матеріалів, транспорту

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: **Основи фінансової математики**

Мета: засвоєння методики визначення вартості грошей у часі.

Програмні запитання:

1. Теперішня вартість грошей: економічний зміст та методика визначення.
2. Причини зміни вартості грошей в часі.
3. Майбутня вартість грошей: економічний зміст та методика визначення.
4. Розрахунки за простими та складними відсотками.
5. Поняття ануїтету.

Питання для обговорення:

1. Чи завжди гроші змінюють свою цінність у часі й чому?
2. Чи ідентичні поняття "ставка дисконту" й "ставка банківського відсотку"?
3. Чи впливає на майбутній доход схильність фірми до ліквідації?
4. Чи зміниться кінцева сума боргу, якщо складний відсоток нараховується частіше?

Практичні завдання:

1. Майбутня вартість анuitету через 4 роки - 4 тис. грн., за відсоткової ставки 16 %. Яка величина одноразової виплати?

2. Ви взяли в банку кредит 16 тис. грн. на 3 роки. Річна відсоткова ставка - 10%. Яку суму треба сплачувати кожного року?

3. Сьогодні на вашому рахунку лежить у банку 100 тис. грн., за якими банк нараховує 10% річних (раз на рік). Яку суму ви можете щорічно знімати з рахунку, щоб цих 100 тис. грн. вам вистачило на 5 років за інших рівних умов?

4. Визначте який варіант позики 1 тис. грн. оберете:
- зі щомісячною виплатою 92 грн. упродовж року;
 - зі щомісячною виплатою 36 грн. упродовж трьох років.

5. Припустимо, що ви хочете придбати нову машину, її повна вартість, включаючи всі додаткові витрати – 100850 грн. Продаючи стару машину й додаючи готівку, ви можете заплатити 20850 грн. У вас є можливість вибрати, де позичити решту суми? Що ви оберете? Чому?

- а) лихвар пропонує вам кредит на 36 місяців з щомісячною виплатою 18 %;
- б) банк надає вам позику на 24 місяці з виплатою 14% щомісяця;
- в) фінансова компанія дає вам гроші на термін 48 місяців з виплатою 27% щомісяця.

6. Підприємець планує придбати обладнання для випуску нового виду продукції. В результаті реалізації проекту він отримуватиме 280 тис.грн. щорічно протягом десяти років. Яку суму необхідно інвестувати в проект, якщо ставка доходу становить 15%.

7. Підприємство планує через п'ять років побудувати нове виробниче приміщення. З цією метою підприємство щорічно відраховує на депозитний рахунок банку 150 тис.грн. прибутку. Депозитна ставка становить 12% річних. Визначити, чи зможе підприємство повністю профінансувати цей проект, якщо плановий обсяг інвестицій 950 тис.грн.

8. Для реалізації інвестиційного проекту підприємець отримав у банку кредит на суму 800 тис.грн. Визначити, яку суму необхідно повернути в банк через три роки за різних умов кредитного договору, якщо складна відсоткова ставка – 24 %: 1) відсотки нараховуються щорічно; 2) відсотки нараховуються за півріччями; 3) відсотки нараховуються щоквартально; 4) відсотки нараховуються щомісячно; 5) відсотки нараховуються безперервно.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема: Обґрунтування доцільності проекту та оцінка його ефективності

Мета: засвоєння методики обґрунтування доцільності проекту та оволодіння навичками розрахунку показників ефективності проектів.

Програмні запитання:

1. Методи оцінки ефективності інвестицій.
2. Класифікація показників результативності проектів.
3. Показники чистої поточної вартості, коефіцієнт "вигоди-затрати", внутрішня норма рентабельності. Можливість застосування, економічний зміст, переваги й недоліки.
4. Неформальні критерії оцінки інвестиційних проектів.

Питання для обговорення:

1. Чи завжди всі учасники проекту користуються для відбору проекту тими самими критеріями?
2. Які особливості оцінки ефективності взаємовиключних та взаємодоповнюючих проектів?

3. Зарубіжні корпорації, окрім формальних, використовують неформальні критерії відбору. З чим це пов'язано?

Практичні завдання:

1. Підприємство передбачає реалізувати інноваційно-інвестиційний проект вартістю 1200 тис. грн., практичне здійснення якого спрямоване на виробництво нового виду продукції. Очікуються такі грошові потоки: 1 рік - 200 тис. грн., 2 рік - 500 тис. грн., 3 рік - 620 тис. грн., 4 рік - 910 тис. грн. Необхідно визначити чисту теперішню вартість проекту та термін окупності інвестицій за умови, що дисконтна ставка дорівнює 10%.

2. За інвестиційним проектом вартістю 200 тис. грн.. передбачаються наступні грошові надходження: в 1-й рік – 80 тис. грн., в 2-й рік – 90 тис. грн., в 3-й рік – 120 тис. грн. За якою ставкою проситиме підприємець у банку кредит, щоб витрати окупилися протягом трьох років, якщо середня кредитна ставка на ринку позичкових капіталів становить 18 %.

3. Підприємство розглядає бізнес-проект, вигоди і витрати по якому наведені в таблиці.

Рік	0	1	2	3	4
Вигоди, тис. грн.	0	500	1300	1500	1600
Витрати, тис. грн.	2400	400	500	0	0

Необхідно:

1. Визначити доцільність реалізації проекту якщо дисконтна ставка 10%.
2. Графічним і аналітичним методом визначити внутрішню норму рентабельності.
3. Визначити за графіком, при якій ставці відсотка на капітал величина ЧТВ складе 300 тис. грн..
4. За якою ставкою варто просити у банку кредит, щоб витрати окупилися протягом чотирьох років?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: Оцінка вартості інвестиційного проекту

Мета: набуття практичних навичок розрахунку кошторисної вартості будівництва об'єкта та засвоєння порядку формування інвесторської кошторисної документації проекту.

Програмні запитання:

1. Кошторисно-нормативна база ціноутворення в будівництві.
2. Поняття кошторису та кошторисної вартості будівництва.
3. Види інвесторської кошторисної документації.
4. Порядок складання інвесторської кошторисної документації.

Питання для обговорення:

1. Національні стандарти з кошторисного нормування у будівництві.
2. Склад інвесторської кошторисної документації.
3. Визначення прямих і загальновиробничих витрат у вартості будівництва.
4. Визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва.
5. Договірна ціна та особливості її узгодження.
6. Комп'ютерно-інформаційне забезпечення процесу визначення вартості будівництва на всіх стадіях його здійснення.

Практичні завдання:

1. Проектом передбачено будівництво торговельно-розважального комплексу будівельним об'ємом 3805.5 м³. Загальна площа будівлі 813.1 м². В табл.1–4 наведено вихідні дані до завдання.

Необхідно:

1. Скласти за варіантом локальний кошторис на загальнобудівельні роботи (форма №1);
2. Визначити кошторисну вартість будівництва об'єкта будівлі торговельно-розважального комплексу за формою об'єктного кошторису (форма №4).

Таблиця 1

Вихідні дані для розрахунку локального кошторису

№ з/п	Обґрунтування (шифр норми)	Найменування робіт і витрат	Одиниця виміру	Вартість одиниці, грн.		Витрати труда робітників, люд.-год. не зайнятих обслуговуванням машин, на одиницю
				Всього	тих, що обслуговують машини	
				заробітної плати	в тому числі заробітної плати	тих, що обслуговують машини, на одиницю
1.	E1-17-14	Розроблення ґрунту з навантаженням на автомобілі-самоскиди екскаваторами одноковшовими дизельними на гусеничному ході з ковшем місткістю 0,5 [0,5-0,63] м3, група ґрунтів 1	1000 м3	<u>17171,89</u> 492,85	<u>16663,31</u> 3167,26	<u>18,02</u> 75,0057
2.	E8-3-1	Улаштування основи під фундаменти піщаної	м3	<u>481,59</u> 36,29	<u>41,93</u> 10,66	<u>1,23</u> 0,322
3.	E7-1-15	Укладання фундаментних балок довжиною до 6 м	100шт	<u>41409,51</u> 18009,00	<u>15034,63</u> 4173,38	<u>543,75</u> 105,8823
4.	C1411-9131	Балки фундаментні трапецеїдального перерізу, довжина до 6 м, клас бетону B15	м3	<u>4036,58</u> -	<u>-</u> -	<u>-</u> -
5.	ЕН8-5-1	Мурування зовнішніх простих стін з цегли керамічної при висоті поверху до 4 м	1 м3	<u>614,78</u> 258,87	<u>65,55</u> 23,26	<u>8,2</u> 0,612
6.	C1422-10934	Цегла керамічна одинарна повнотіла, розміри 250x120x65 мм, марка M150	1000 шт.	<u>4875,24</u> -	<u>-</u> -	<u>-</u> -
7.	ЕН15-36-1	Поліпшене штукатурення цементно-вапняним розчином по каменю стін механізованим способом	100м2	<u>5310,12</u> 2776,42	<u>149,86</u> 109,28	<u>77,23</u> 3,7044

_____ (найменування будови)

Локальний кошторис на будівельні роботи № ____

на _____
(найменування робіт та витрат, найменування будинку, будівлі, споруди)

Основа: креслення (специфікації) № _____

Кошторисна вартість _____ тис.грн.

Кошторисна трудомісткість _____ тис.грн.

Кошторисна заробітна плата _____ тис.грн.

Середній розряд робіт _____ розряд

Складений в поточних цінах станом на “ ____ ” _____ 20____ р.

№ з/п	Шифр і № позиції нормативу	Найменування робіт і витрат	Одиниці виміру	Кількість	Вартість одиниці, грн.		Загальна вартість, грн.			Витрати праці робітників, не зайнятих обслуговуванням машин, люд/год	
					Всього	Експлуатації машин	Всього	Заробітної плати	Експлуатації машин	Тих, хто обслуговують машини	
										Заробітної плати	В т.ч. зарплати
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.					-----	-----			-----	-----	-----

Розрахунок загальновиробничих витрат до локального кошторису № _____
на _____

Номер позиції локального кошторису	Шифр і номер позиції нормативу	Нормативно-розрахункова кошторисна трудомісткість робіт, що передбачені в прямих витратах (робітників-будівельників та робітників, які обслуговують машини), люд.-год.	Усереднені коефіцієнти переходу від нормативно-розрахункової кошторисної трудомісткості робіт, що передбачені в прямих витратах, до трудовитрат працівників, заробітна плата яких ураховується в загально-виробничих витратах	Трудомісткість у загальновиробничих витратах, люд.-год. (<i>зр.3зр.4</i>)	Усереднена вартість людино-години працівників, заробітна плата яких ураховується в загальновиробничих витратах, грн.	I блок Заробітна плата в загально-виробничих витратах, грн. (<i>зр.5зр.6</i>)	Заробітна плата в прямих витратах, грн.	II блок Єдиний внесок на загально-обов'язкове державне соціальне страхування, грн. (<i>зр.7+зр.8зр.9</i>) <i>0,40024</i>	Усереднені показники для визначення коштів на покриття решти статей загально-виробничих витрат, грн. люди-год.	III блок Кошти на покриття решти статей загальновиробничих витрат, грн. (<i>зр.3зр.10</i>)	Всього загальновиробничих витрат, грн. (<i>зр.7+зр.9+зр.11</i>)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
Разом:											

(найменування об'єкта будівництва)

ОБ'ЄКТНИЙ КОШТОРИС № _____

на будівництво _____

(найменування будинку, будівлі, споруди, лінійного об'єкта інженерно-транспортної інфраструктури)

Кошторисна вартість _____ тис. грн.
 Кошторисна трудомісткість _____ тис. люд.-год.
 Кошторисна заробітна плата _____ тис. грн.
 Вимірник одиничної вартості _____

Складений в поточних цінах станом на «__» _____ 20__ р.

№ з/п	Номери кошторисів і кошторисних розрахунків	Найменування робіт і витрат	Кошторисна вартість, тис. грн.			Кошторисна трудомісткість, тис. люд.- год.	Кошторисна заробітна плата, тис. грн.	Показники одиничної вартості, грн.
			будівельних робіт	устаткування, меблів та інвентарю	всього			
1	2	3	4					

Головний інженер проекту _____
 [підпис (ініціали, прізвище)]
 Керівник _____ відділу _____
 (найменування) [підпис (ініціали, прізвище)]

Склав _____
 [посада, підпис (ініціали, прізвище)]
 Перевірив _____
 [посада, підпис (ініціали, прізвище)]

(назва організації, що затверджено)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зведений кошторисний розрахунок в сумі _____ тис.грн.

В т.ч. зворотні суми _____ тис.грн.

(посилання на документ про затвердження)

“ ___ ” _____ 200__ р.

**ЗВЕДЕНИЙ КОШТОРИСНИЙ РОЗРАХУНОК
ВАРТОСТІ ОБ’ЄКТА БУДІВНИЦТВА**

(найменування об’єкта будівництва)

Складений в поточних цінах станом на « ___ » _____ 20__ р.

№ п/п	Номери кошторисів та кошторисних розрахунків	Найменування глав, будинків, будівель, споруд, лінійних об’єктів інженерно-транспортної інфраструктури, робіт та витрат	Кошторисна вартість, тис.грн.			
			будівельних робіт	устаткування, меблів та інвентарю	інших витрат	загальна вартість
1	2	3	4	5	6	7
		ГЛАВА 1. Підготовка території будівництва				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 1:				
		ГЛАВА 2. Об’єкти основного призначення				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 2:				
		ГЛАВА 3. Об’єкти підсобного та обслуговуючого призначення				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 3:				
		ГЛАВА 4. Об’єкти енергетичного господарства				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 4:				
		ГЛАВА 5. Об’єкти транспортного господарства і зв’язку				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 5:				
		ГЛАВА 6. Зовнішні мережі та споруди водопостачання, каналізацій, теплопостачання та газопостачання				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 6:				
		ГЛАВА 7. Благоустрій та озеленення території				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 7:				
		РАЗОМ ПО ГЛАВАХ 1-7:				

1	2	3	4	5	6	7
		ГЛАВА 8. Тимчасові будівлі і споруди				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 8:				
		РАЗОМ ПО ГЛАВАХ 1-8:				
		ГЛАВА 9. Кошти на інші роботи та витрати				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 9:				
		РАЗОМ ПО ГЛАВАХ 1-9:				
		ГЛАВА 10. Утримання служби замовника				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 10:				
		ГЛАВА 11. Підготовка експлуатаційних кадрів				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 11:				
		ГЛАВА 12. Проектно-вишукувальні роботи та авторський нагляд				
		РАЗОМ ПО ГЛАВІ 12:				
		Разом по главах 1-12:				
		Кошторисний прибуток (П)				
		Кошти на покриття адміністративних витрат будівельно-монтажних організацій (АВ)				
		Кошти на покриття ризиків всіх учасників будівництва(Р)				
		Кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами (І)				
		Разом (гл. 1-12 + П+АВ+ Р + І)				
		Податки, збори, обов'язкові платежі, встановлені чинним законодавством і не враховані складовими вартості будівництва(без ПДВ)				
		Разом				
		Податок на додану вартість				
		Всього по зведеному кошторисному розрахунку				
		Зворотні суми				

Керівник проектної організації _____

_____ [підпис (ініціали, прізвище)]

Головний інженер проекту _____

_____ [(підпис (ініціали, прізвище)]

Керівник _____ відділу
(найменування)

_____ [(підпис (ініціали, прізвище)]

3. Визначити повну вартість будівництва об'єкта з урахуванням всіх супровідних робіт і витрат за формою Зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва (форма №5).

Таблиця 2

Обсяги виконаних робіт для розрахунку локального кошторису

№ варіанту			Обсяги виконаних робіт						
			E1-17-14	E8-3-1	E7-1-15	C1411-9131	EN8-5-1	C1422-10934	EN15-36-1
01	11	21	1,51	20,1	0,22	13	34	12,9	1,14
02	12	22	1,39	24,2	0,31	12	43	16,3	1,44
03	13	23	1,50	21,3	0,29	11	35	13,3	1,17
04	14	24	1,40	22,1	0,20	19	42	15,9	1,41
05	15	25	1,49	24,3	0,28	16	36	13,7	1,21
06	16	26	1,52	20,9	0,30	15	41	15,6	1,37
07	17	27	1,48	23,2	0,23	14	37	14,1	1,24
08	18	28	1,53	22,9	0,19	17	40	15,2	1,34
09	19	29	1,47	21,8	0,24	18	38	14,4	1,27
10	20	30	1,42	23,5	0,27	10	39	14,8	1,31

Таблиця 3 – Вихідні дані для розрахунку об'єктного кошторису

Номери локальних кошторисів	Найменування локального кошторису	Кошторисна вартість (у т.ч. вартість устаткування) грн.	Кошторисна трудомісткість, люд.-год.	Кошторисна заробітна плата, грн.
02-01-01	Загальнобудівельні роботи	5729 970	260511	1365780
02-01-02	Внутрішні сантехнічні роботи	869 550	24319	357690
02-01-03	Електромонтажні роботи	420 710	31029	44639
02-01-04	Придбання меблів та інвентарю	269 150	-	-

Таблиця 4

Вихідні дані для розрахунку Зведеного кошторисного розрахунку вартості об'єкта будівництва

Номери кошторисів і кошторисних розрахунків	Найменування глав, будинків, будівель, споруд, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, робіт і витрат
<i>Глава 2. Об'єкти основного призначення</i>	
02-01	Будівля торговельно-розважального комплексу
<i>Глава 7. Благоустрій та озеленення території</i>	
07-01	Озеленення території
<i>Глава 8. Тимчасові будівлі і споруди</i>	
Розрахунок №2	Кошти на зведення і розбирання тимчасових будівель та споруд виробничого та допоміжного призначення, передбачених проектом
<i>Глава 9. Кошти на інші роботи та витрати</i>	
Розрахунок №3	Кошти на виконання будівельних робіт у зимовий період
Розрахунок №4	Кошти на виконання будівельних робіт у літній період
<i>Глава 10. Утримання служби замовника</i>	
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.44	Утримання служби замовника (включаючи кошти на здійснення технічного нагляду)
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.44	Кошти на проведення процедури закупівлі
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.44	Кошти на формування страхового фонду документації
<i>Глава 12. Проектно-вишукувальні роботи та авторський нагляд</i>	
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.49	Вартість проектно-вишукувальних робіт
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.50	Вартість експертизи проектної документації
ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 Додаток К п.51	Кошти на здійснення авторського нагляду

При складанні розрахунків інших витрат прийняти наступні нарахування:

1. Усереднений показник ліміту коштів на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд – 3,10 %.
2. Усереднений показник ліміту коштів на додаткові витрати при виконанні будівельних робіт у зимовий період ($K = 0,9$) – 0,81%.

3. Показник ліміту коштів на утримання служби замовника (включаючи кошти на здійснення технічного нагляду) – 2,50%.

4. Показник для визначення коштів на проведення процедури закупівлі – 1,50%.

5. Показник для визначення коштів на формування страхового фонду документації – 0,60%.

6. Показник для визначення вартості проектних робіт – 6,85%.

7. Показник для визначення вартості експертизи проектної документації – 1,40%.

8. Показник для визначення коштів на здійснення авторського нагляду – 1,85%.

9. Показник витрат на покриття ризиків усіх учасників будівництва – 2,00 %.

10. Усереднений показник для визначення розміру кошторисного прибутку – 7,76 грн./люд.-г.

11. Усереднений показник для визначення розміру адміністративних витрат – 1,79 грн./люд.-г.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: Оцінка ризиків в проектному аналізі

Мета: розглянути сутність і види ризиків в проектній діяльності, набути навичок розрахунку абсолютних та відносних показників ризику, розглянути основні підходи до управління ризиками.

Програмні запитання:

1. Поняття ризику та невизначеності.
2. Класифікація проектних ризиків
3. Причини виникнення та наслідки проектних ризиків
4. Показники й критерії оцінки ризиків.
5. Суть та особливості методів аналізу власного ризику проекту (аналіз чутливості, метод сценаріїв, метод Монте-Карло).
6. Управління проектними ризиками.
7. Методи зниження ризиків.

Питання для обговорення:

1. Можливість і потреба врахування ризику при обґрунтуванні інвестиційних проектів.
2. Чи відрізняються, на вашу думку, підходи інвестора, замовника й підрядників при оцінці проектних ризиків?
3. Можливість і потреба використання методу Монте-Карло при обґрунтуванні інвестиційних проектів.
4. Назвіть вигоди й вади різних методів аналізу ризику.
5. Як можна підвищити вірогідність результатів аналізу чутливості.
6. Які способи зменшення ризику, що успішно застосовуються за кордоном, ви вважаєте прийнятними для вітчизняних підприємців?

Практичні завдання:

1. Підприємство повинно вкласти певну суму коштів у свій розвиток. Менеджер з розвитку визначив вісім можливих альтернативних проектів, які можуть бути реалізовані за п'ятьма зовнішньоекономічними умовами. Кожен із проектів характеризується певною ефективністю залежно від ситуації, що складається на ринку (табл.1).

Таблиця 1

Оцінка ефективності проектів розвитку різних ринкових умов

Проекти розвитку підприємства	Прибуток залежно від ринкових умов, тис. грн.				
	I	II	III	IV	V
S_1	25	35	20	15	17
S_2	34	14	18	24	40
S_3	16	27	45	30	51
S_4	7	18	40	15	38
S_5	58	67	31	32	50
S_6	37	44	25	21	21
S_7	13	5	34	71	23
S_8	60	55	25	40	17
Суб'єктивна імовірність настання ринкових умов (P_i)	0,25	0,05	0,12	0,24	0,34

Визначити, застосовуючи показники варіації (дисперсію, стандартне відхилення, семі варіацію, семікватратичне відхилення, граничну похибку, розмах варіації, коефіцієнт варіації та коефіцієнт ризику), в який із проектів фірми доцільно вкладати кошти і чому.

2. Для трирічного інвестиційного проекту прогнозується чиста теперішня вартість 85 тис. грн. (песимістичний прогноз), 97 тис. грн. (найімовірніший прогноз) і 106 тис. грн. (оптимістичний прогноз). Необхідно визначити рівень ризику (тобто невизначеності) при прогнозуванні прибутку за проектом.

3. Розгляньте щотижневий звіт про зміни рейтингів ризиків окремого проекту (табл.2). Сформулюйте пропозиції щодо управління ризиками даного проекту.

Таблиця 2

Щотижневий звіт про зміни рейтингів ризиків

Пункт ризику	Рейтинг на звітному тижні	Попередній рейтинг	Тривалість перебування у списку, тижні
Дуже мало експертів з аналізу даного сегменту ринку	1	1	2
Зрив графіка підписання контракту кредитором	2	2	2
Слабка функція звітності	3	5	3
Слабка підтримка проекту персоналом підприємства	4	4	3
Нові вимоги до технічних характеристик	5	3	4
Загроза перевищення кошторису	6	6	4
Невизначеність з графіком поставок	7	8	3
Нестабільність складу проектної команди	8	Новий	-
Проблеми з організацією контролю	9	Новий	-
Технологічні ризики	10	10	4

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: Система управління проектами

Мета: розглянути основні засади, функції та принципи управління проектами, з'ясувати особливості та основні етапи побудови структури розподілу робіт і організаційної структури виконання проекту.

Програмні запитання:

1. Суть та зміст управління проектами.
2. Загальні та специфічні функції управління.
3. Сутність структуризації проекту, основні задачі структуризації.
4. Основні форми організаційної структури проектів.
5. Поняття матриці відповідальності.

Питання для обговорення:

1. Завдання управління проектами.
2. Роль стратегічного планування в управлінні проектами.
3. Взаємозв'язок між стратегічним та тактичним управлінням.
4. Переваги та недоліки різних організаційних форм управління проектами.

Практичні завдання:

1. Охарактеризуйте організаційні структури управління за схемою наведеною в таблиці 1.

Таблиця 1 – Характеристика організаційних структур управління

Схема	Сфера найбільш ефективного використання	Якісна характеристика побудови	
		переваги	недоліки
Проектна			
Матрична			
Функціональна			
Змішана			

2. Згрупуйте відповідні терміни та визначення згідно з даними таблиці.

Термін	Визначення
1. Управління проектами	Упорядкована сукупність стійко взаємозалежних елементів, що забезпечують функціонування і розвиток організації як єдиного цілого.
2. Структура управління	Характеризується жорсткою впорядкованістю стадій.
3. Структуризація проекту	Передбачає багаторазове проходження одних і тих же стадій розробки проекту.
4. Каскадна модель життєвого циклу управління проектами	Процес керівництва та координації людських, матеріальних та фінансових ресурсів протягом життєвого циклу проекту шляхом застосування сучасних методів та техніки управління для досягнення висунутої в проекті мети.
5. Спіральна модель життєвого циклу управління проектами	Поділ проекту на ієрархічні підсистеми та компоненти.

3. Побудуйте схему організаційної структури проекту користуючись наведеним переліком її елементів: адміністративна група, керівник проекту, головний інженер проекту, бухгалтер, підрядна будівельна організація, архітектор, економіст, будівельники, проектна група, менеджер із закупівель і постачання, майстер бригади будівельників, інженер по технагляду. До якого типу належить побудована структура проекту?

4. Приватний підприємець планує відкрити магазин жіночого одягу «Плюс Шарм». Розробіть трирівневу робочу структуру проекту створення магазину, використавши наведений нижче перелік робіт:

1. Створення і запуск сайту.
2. Поставка торгового обладнання на магазин.
3. Прийом персоналу для роботи.
4. Розробка проектно-кошторисної документації.

5. Замовлення товару у постачальників.
6. Пошук приміщення.
7. Розробка концепції сайту магазину.
8. Поставка товару в магазин.
9. Аналіз ринку і вибір розміщення магазину.
10. Монтаж торгового обладнання.
11. Укладення договору оренди.
12. Виготовлення та монтаж вивіски.
13. Підготовка проекту і підписання документації
14. Підбір асортименту товару і вибір постачальників.
15. Реконструкція і ремонт приміщення.
16. Викладка товару.
17. Запуск рекламної кампанії.
18. Укладання договорів підряду на виконання ремонтно-будівельних робіт.
19. Обговорення і узгодження проекту реклами.
20. Замовлення торгового обладнання та меблів.
21. Формування графіка першого замовлення.
22. Підготовка до реалізації проекту
23. Підписання Акту приймання виконаних будівельних робіт.
24. Відкриття магазину з акціями, конкурсами, подарунками.
25. Розгортання роботи магазину.
26. Процедура реєстрації та отримання необхідних дозволів.
27. Формування фінансового звіту за проектом.
28. Установка охоронної та пожежної сигналізації.
29. Підбір торгового персоналу (проведення співбесід).
30. Розробка плану розміщення торгового обладнання.

5. Здійсніть ефективний розподіл відповідальності та повноважень між учасниками проектної команди при виконанні певного виду робіт (табл.2). Скористайтесь наступною градацією повноважень:

- 1- несе повну відповідальність;
- 2- здійснює загальне керівництво;
- 3- повинен дати консультацію;
- 4- може дати консультацію;
- 5- затверджує.

Таблиця 2

Матриця відповідальності проекту

Вид діяльності	Керівник підприємства	Керівник проекту	Технічний директор	Керівник відділу маркетингу	Керівник відділу автоматизації
Сформувати план проекту					
Розробити технічну специфікацію					
Встановити програмне забезпечення					
Визначити перелік необхідної документації					
Розробити план постачання					
Сформувати графік роботи обладнання					
Скласти сітковий графік виконання проекту					
Провести розрахунки показників ефективності проекту					
Забезпечити документування ходу виконання робіт					
Скласти матрицю відповідальності					

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема: Управління часом у проекті

Мета: розглянути сутність сіткового та календарного планування проектів, оволодіти навичками побудови і розрахунку основних параметрів сіткового графіку та формування календарного плану проекту.

Програмні запитання:

1. Поняття сіткових графіків, область їх використання, переваги сіткових графіків.
2. Алгоритм та основні правила побудови сіткових графіків.
3. Розрахунок параметрів сіткових графіків.
4. Календарне планування проектів.
5. Основні напрямки оптимізації планів.

Питання для обговорення:

1. Яка основна мета та завдання розробки сіткових графіків?
2. Які основні принципи побудови та відмінності стрілчастих графіків та графіків передування?
3. Які є види логічних зв'язків у сіткових графіках?
4. За яким алгоритмом здійснюється оптимізація сіткового графіка?
5. Які основні завдання вирішує календарне планування? З чого воно складається?
6. Які є види календарних планів?
7. Методологія календарного планування проектів.
8. Врахування невизначеності при календарному плануванні проектів.
9. Діаграма Ганта як інструмент календарного планування.
10. Які основні напрямки оптимізації планів?

Практичні завдання:

1. Підприємство планує організувати випуск нового виду продукції. Скласти сітковий графік реалізації проекту освоєння нового

виду продукції використовуючи перелік робіт представлений в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика робіт за проектом

Види робіт	Шифр роботи	Тривалість роботи, днів
Ініціювання та планування виробництва нового виду продукції	1-2	5
Проведення маркетингових досліджень можливості запуску виробництва нового виду продукції	2-3	6
Підбір постачальників обладнання	2-4	4
Замовлення обладнання	2-5	3
Аналіз маркетингових досліджень	3-5	0
Розроблення програми просування нового виду продукції	3-7	2
Розроблення плану навчання персоналу	4-5	6
Доставка нового обладнання	4-6	8
Монтаж та налаштування обладнання	4-9	7
Навчання персоналу	5-8	5
Тестування персоналу	5-10	9
Проведення рекламної кампанії	6-11	6
Пошук нового ринку та споживачів продукції	7-10	6
Налагодження та тестування технологічних процесів	8-10	4
Введення обладнання в експлуатацію	9-10	3
Запуск технологічної лінії виробництва нового виду продукції	10-11	8

Визначити число шляхів, тривалість критичного шляху і термін закінчення проекту, перелік робіт критичного шляху, ранні й пізні терміни початку й закінчення робіт, повні (загальні) резерви часу.

Побудувати календарний графік проекту використавши таблицю 2.

Календарний план проекту

Значення основних параметрів сіткового графіка			Вересень			Жовтень			
			28	29	30	1	2	3	4
Код роботи	Тривалість, днів	Резерв	1	2	3	4	5	6	...
1-2	5								
2-3	6								
...	...								

2. Компанія з виробництва торгівельного обладнання «Planet» планує обладнати конференц-зал головного офісу сучасним аудіовізуальним комплексом. На рисунку 1 зображена модель сіткового графіка проекту. Визначити число шляхів, тривалість критичного шляху і термін закінчення проекту, перелік робіт критичного шляху, ранні й пізні терміни початку й закінчення робіт, повні (загальні) резерви часу.

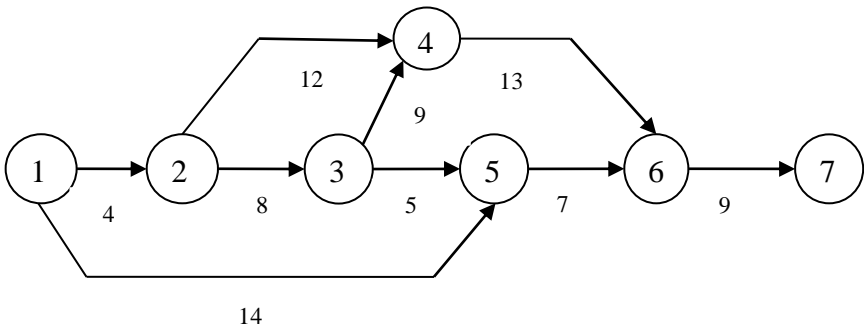

Рисунок 1 – Сітковий графік проекту

Вихідні дані й отримані результати занести в зведену таблицю.

Розрахувати коефіцієнт складності та коефіцієнти напруженості шляхів сіткового графіка. Зробити висновки за результатами розрахунків.

Розрахунок сіткового графіка

Код робіт	Тривалість робіт	Ранній початок робіт	Раннє закінчення робіт	Пізній початок робіт	Пізнє закінчення робіт	Загальний Резерв часу
1-2	4	0	4
1-5	14	0	14
...

3. На основі наведених в таблиці даних за проектом побудуйте сітковий графік виконання операцій з визначенням усіх параметрів (код роботи, ранні і пізні терміни початку і закінчення робіт, резерву часу).

Код роботи	Безпосередньо попередня робота	Оптимістична тривалість	Найбільш імовірна тривалість	Песимістична тривалість
A	–	1	3	5
B	–	1	2	3
C	F	1	2	3
D	F	2	3	4
E	B	3	4	11
G	C,D	3	4	5
F	DE	1	4	6
H	F,G	2	4	5

Визначити як проходить критичний шлях та який очікуваний час завершення проекту. Яка ймовірність виконання даного проекту протягом 16 днів?

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових видів навчальної діяльності. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їхнього поглиблення, набуття й удосконалення практичних навичок та вмінь відповідно до обраного напрямку підготовки. Підсумком самостійної роботи вивчення дисципліни є складання письмового звіту за нижче наведеними темами. Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

Перелік тем для написання звіту про самостійну роботу

1. Сутність проектів та їх класифікація.
2. Поняття життєвого циклу проекту та основні фази.
3. Сучасні підходи до поділу життєвого циклу проекту на фази, стадії та етапи.
4. Різновиди підприємницьких проектів та особливості їх менеджменту.
5. Проблеми ідентифікації середовища проекту та їх вплив на ефективність прийняття інвестиційних рішень.
6. Склад елементів системи та їх взаємозв'язок.
7. Основні і локальні цілі проекту.
8. Цілепокладання на різних стадіях підготовки та реалізації проекту.
9. Альтернативна вартість проекту.
10. Ієрархія цілей проекту та їх декомпозиція.
11. Загальні функції управління проектами.
12. Матричні, програмні, цільові і проектні структури.
13. Особливості управління проектами різними організаційними структурами суб'єктів управління. Технологія проектування організації у системі управління проектами.
14. Технологія проектування організації у системі управління проектами.
15. Порядок розробки та затвердження проектної документації.
16. Необхідність визначення інвестиційної привабливості об'єктів інвестування.

17. Показники та методи рейтингової оцінки суб'єктів і об'єктів інвестування.
18. Визначення і підбір можливих інвесторів.
19. Аналіз та оцінка інвестиційних пропозицій.
20. Аналіз фінансових можливостей і вимог інвесторів до проекту.
21. Характерні риси і основні принципи побудови підприємницької концепції.
22. Склад елементів підприємницької концепції і характеристика кожного з них.
23. Основні напрями концептуального обґрунтування спеціальних проектів.
24. Порядок і форми узагальнення результатів реалізації підприємницької концепції.
25. Основні вимоги до проведення аналізу та оцінки концепції проекту.
26. Пріоритетні напрями аналізу та оцінки підприємницької концепції проекту.
27. Цілі, стадії та етапи процесу розробки проекту.
28. Узагальнений комплекс робіт з розробки проектних рішень.
29. Технологія виконання проектних робіт.
30. Форми представлення проектів.
31. Структура і зміст основних частин інвестиційного проекту.
32. Розрахунок потреби в інвестиціях і початковому капіталі.
33. Склад документації і порядок підготовки технічного завдання на проведення робіт.
34. Складові техніко-економічного обґрунтування проекту.
35. Загальна структура процесу техніко-економічного обґрунтування інвестиційних і бізнес-проектів.
36. Мета і завдання маркетингового аналізу.
37. Аналіз ринкового середовища продукції проекту.
38. Побудова маркетингової концепції.
39. Мета, завдання й етапи технічного аналізу.
40. Зміст робіт екологічного аналізу на різних фазах життєвого циклу проекту.
41. Кількісна оцінка соціальних результатів проекту.
42. Соціальне середовище проекту та його діагностування в проектному аналізі.
43. Процес обґрунтування комерційних проектів.

44. Планування фінансових показників проекту.
45. Принципи і способи планування проекту в часі.
46. Планування організації виконання проекту.
47. Підходи до розробки календарного плану робіт проекту.
48. Організація та графіки фінансування проекту.
49. Визначення пріоритетів при формуванні інвестиційних портфелів.
50. Роль і місце економічної оцінки інвестиційних проектів.
51. Мета, об'єкти та суб'єкти експертизи інвестиційних проектів.
52. Особливості аналізу й оцінки проектів на різних фазах.
53. Вимоги до точності оцінки можливостей проекту.
54. Експертиза проекту як складова процесу управління проектами.
55. Порядок подання і прийняття інвестиційних і бізнес-проектів на експертизу.
56. Технологія експертизи обґрунтування техніко-економічних показників проекту.
57. Вплив величини процентних ставок на рівень інвестиційної активності.
58. Методичні принципи розрахунку проектного грошового потоку.
59. Методи визначення дисконтної ставки.
60. Потреба і способи врахування інфляції для аналізу проектів.
61. Методи і показники оцінки проекту.
62. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.
63. Особливості використання різних критеріїв для оцінки взаємовиключаючих і взаємозалежних проектів.
64. Основні форми реалізації інвестиційних і бізнес-проектів.
65. Загальний склад і характеристика стадій та етапів робіт реалізації проекту.
66. Характеристика основних методів контролю реалізації проектів.
67. Призначення, структура і технологія розробки цільових планів проектів.
68. Призначення та особливості складання сіткових графіків етапів проекту.
69. Система мотивації дотримання мети проекту.
70. Фінансовий контролінг проекту.
71. Організаційні форми та рівні управління проектом.
72. Вибір ефективної організаційної структури управління проектом.
73. Моніторинг виконання організаційних рішень у просторі і часі.

Рекомендована література

1. Андрєєва, Л. О., Андреева, Л. А., Лисак, О. І., Тебенко, В. М., Тебенко, В. Н. (2020). Вдосконалення управління проектами інноваційного розвитку підприємств торгівлі.
2. Горбаченко, С. А., Горбаченко, С. А., Горбаченко, С. А. (2020). Проектний менеджмент: навчально-методичний посібник.
3. Громов, Є. В. (2023). Інноваційно-проектна і грантова діяльність: навчально-методичний посібник.
4. Деренська, Я. М., Деренская, Я. Н. (2017). Аналіз методологій управління проектами.
5. Ковшун, Н. Е., Левун, О. І. (2022) Аналіз та реалізація проектів. Навчальний посібник.
6. Корнієнко, Б. Я. (2023). Управління проектами. Лабораторний практикум.
7. Наумочкіна Т. О. (2020). Стандарти управління проектами.
8. Сазонець І. Л, Ковшун Н.Е.. (2021). Управління науковими проектами. Навчальний посібник
9. Сагайдак, М. П., Сагайдак, М. П., Діденко, Р. В. (2021). Гнучке управління проектами ІТ-підприємств.
10. Скоробогатова, Н. Є. (2022). Інвестування: навчально-методичний комплекс дисципліни.
11. Шевчук, Я. В. (2018). Ринок банківського проектного фінансування в Україні. Економіка та держава, (8), 98-102.